

PROLOG TILL SFSF:s JUBILEUM

Av

*Per Anders
Fogelström*

Att minnas
— är det kanske att tända facklor
vars flammade ljus
ett ögonblick belyser
ansikten vi glömt?

Vi kände dem inte
— deras liv och deras dag
har förts alltför långt bort
av tidens ström
till det förlutnas — för oss
ouppnåeliga stränder.

De levde i en annan stad
i ett annat land
i ångans och dynamitens tid
i ett fattig-Sverige
med ännu inte glömda stormakts-
drömmar.

Stormakt!
— i en tid då man kan tala
om ärorika svärd och fosterlandets
styrka
medan emigrantfartygen skockas i
hamnarna
för att föra bort alla dessa
som detta fosterland inte har råd att
mätta.

Ur hamnarnas lugna bakvatten
glider skeppen ut
lämnar kända kuster, hemmet
styr ut mot det töcken
som resenärerna hoppas ska vara
gryningens förbud.

Visionärens dröm
ett bättre land, ett bättre liv
något av trygghetens mjuka värme
ett vindskydd mot våld och orätt.
Visionären
— den som reste för att bygga nytt

eller stannade för att förvandla
gammalt
men alltid den
som bar drömmen om ett bättre
som en låga av ljus
skyddad av händernas kupa
men också skyddslöst öppet
för att lysa, belysa.
Se lågan
Fladdrande i vinddraget
ibland nära att släckas
ibland uppflammande
— lågan som är dröm och verklighet
som leder stegen
som en dag tänder gryningen
till morgon.

— — —
Nej, vi kände dem inte
vi har aldrig hört deras röster
eller tryckt deras händer,
inte sett deras ögon lysa.
De var borta innan vi kom.
Men —
lågan som de bar räckte de vidare
flämtande och fladdrande
förs den av nya händer
till oss i ett förvandlat land,
in i en ny tid.

Vi fick den att vårda
— står kanske tvekan

känner den falna
— skyndar kanske brådsnande
ser den hotas av vinddraget
Och anar att den brinner starkast
om vi i tät gemenskap
bär den mellan oss,
ger den både vind och skydd.

Fattigdomen, hungern och nöden
överbarns — här, hos oss.
Vi växte i bredd och längd
ångan och dynamiten blev så små
— vardagsunder att stoppa i byxfickan.
Men vägen vi gick ledde in
i skuggan av röksvampen
och under rympilotens järtecken.

Nu behövde vår eld vara stor
lysande, visande vägen
tändande morgondagen
då töcken blir gryning
och visionen verklighet.

Stora faror och stora mål
fordrar mer än småsinne,
kräver samlad styrka
— den kraft bara gemenskap kan ge.

Orkar vi det?
— orkar vi besegra
vår egen småsinhet?
Orkar vi bli de som bär ljuset vidare
och skyddar det?
Orkar vi
— eller ska vi stå famlande i
mörkret
så små — därför att vi trodde oss för
stora
för gemenskapens krav?

De gav oss uppgiften och lågan
oron, bördan,
tvånget att vandra vidare.

— — —
Nej, vi kände dem inte.
Men deras verk känner vi,
deras ansvar blev vårt
och visionen — den stora drömmen:
alla folks frihet, hela världens fred.

Per Anders Fogelström, barn av sin stad.

Fredsforskning och terrorbalans

Ett genmäle av docent Karl E. Birnbaum

På grund av en utlandsresa kan jag först i dag ta ställning till dr Filip Stensons debattinlägg i *Frederen* 8/63. Han söker där påvisa att huvudmålsättningen för de säkerhetspolitiska studier som under den gångna våren igångsatts vid Utrikespolitiska institutet skulle vara att undersöka hur det existerande "våldssystemet" (här åsyftas den s.k. terrorbalansen) skall upprätthållas. Han protesterar sedan mot en identifiering av sådana mot en identifiering av fredsforskning. Såsom en av de inte alltför många svenskar som med utbyte läst Günther Schwabs "Djävulsdansen" kändes det också litet kusligt att av Stenson bli utnämnd till ett av djävulens offer.

Att så kunnat ske beror uppenbarligen på att Stenson i sin vakt-

hållning mot våldets förespråkare och tjänsteandar missförstått eller i varje fall feltolkat min programförklaring för de säkerhetspolitiska studierna. Han citerade (med ogillande) en passus ur min artikel i *Världshorisont* 1/63, där jag hävdade att strävandena att förhindra ett storkrigs utbrott åtminstone på kort sikt borde inriktas på en stabilisering av den rådande prekära vedergällningsbalansen. "Hur kan en balans 'av ytterst prekär natur' vara garant för något?" frågar Stenson. "Allra minst för något så stort som världsfred." Det kan hända att ordet garant i detta sammanhang har en alltför positiv klang. Vad jag ville få fram var att en stabilisering av vedergällningsbalansen måste betraktas som ett

första oeftergivligt villkor för alla mera långsiktiga och varaktiga bemödanden att säkerställa en fredlig lösning av internationella konflikter. Men denna stabilisering är långtifrån liktydig med en permanentning av det existerande alltmått otidsenliga internationella systemet. Genom en godtycklig beskärning av citatet ur min artikel i *Världshorisont* gav Stenson en vilseledande bild av min uppfattning om terrorbalansens fredsförklarande funktion. Min artikel slutade nämligen med följande passus: "...Maktbalansen kan om den fungerar förhindra ett avsiktligt fredsbrott men den kan aldrig eliminera några konfliktsaker. Därtill kommer att maktbalansen bl.a. till följd av den djupa ideologiska splittringen i dagens värld och vedergällningsmaskineriets beroende av den snabba tekniska utvecklingen är en allt annat än

pålitlig fredsgarant. Säkerhetspolitiska studier måste därför i princip innefatta även ett studium av internationella konflikter, deras orsaker och förlöpa samt möjliga metoder..."

Jag har i denna tidning tidigare förordat ett samarbete mellan dem som ägnar sig åt ett studium av maktbalansproblemen och dem som bedriver fredsforskning i Filip Stensons anda. De förra, som bl.a. sysslar med de komplicerade moderna vapensystemens uppbyggnad och funktionssätt måste ibland påminnas om atomkrigets fasor för att icke föreläggas till alltför spetsfundiga och orealistiska kalkyler. Men i sin forskning behöver också Filip Stenson och hans meningsfränder känna väl till den hårda värld vi lever i (t.ex. just vapensystemens konstruktion och de politiska motsättningsarnas reella innebörd) för att inte deras arbete skall leda till skapelser utan verklighetsförankring och därför utan praktiskt värde för fredsarbetet.